

**Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra Științe socioumane și asistență socială**

**CURRICULUM UNIVERSITAR
la unitatea de curs
FILOSOFIA. PROBLEMELE FILOSOFICE ALE DOMENIULUI
Ciclul I - studii superioare de licență**

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 072 Tehnologia de fabricare și prelucrare

Codul și denumirea specialității: 0721.2 Tehnologia produselor alimentare

Domeniul de formare profesională la ciclul I 0721 Procesarea alimentelor

Autori:

Valeriu PARNOVEL dr., lector univ.
Olga JACOTA-DRAGAN drd., asist.univ.

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de științe socioumane și asistență socială
Proces-verbal nr. 2 din 22 septembrie 2023
Șef interimar al Catedrei de Științe socioumane și asistență socială _____
asist. univ., Olga JACOTA-DRAGAN

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății Drept și științe sociale
Proces-verbal nr. 2 din 28 septembrie 2023
Decanul Facultății de Drept și Științe Sociale _____ conf. univ., dr. V. RUSU

Informații de identificare a disciplinei

Facultatea: Drept și științe sociale,

Catedra: Științe socioumane și asistență socială,

Denumirea domeniului general de studiu: Tehnologia de fabricare și prelucrare

Denumirea specialității: Tehnologia produselor alimentare

Domeniul de formare profesională la ciclul I: Procesarea alimentelor

Administrarea unității de curs									
Studii cu frecvență	Codul unității de curs / modulului	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
				Prelegeri	Seminarii	Laborator	Studiu individual		
ZI	U.03.A.023	2	60	30	30	-	60	Test scris	Româna/rusă

Anul de studiu și semestrul în care se studiază: Anul II, semestrul 3

Statutul: disciplină obligatorie

Informații referitoare la cadrele didactice

Titularul cursului – Valeriu Parnovel, doctor în științe filosofice, Olga Jacota-Dragan drd. în Istoria Filosofiei, licență și masterat în științe politice, asist.univ.

E-mail: valeriu.parnovel@usarb.md ; olga.jacota@usarb.md .

Integrarea disciplinei Filosofia în programul de studii

Filosofia este un curs universitar interdisciplinar format în baza unui modul (Filosofia Probleme filosofice ale domeniului). Modulul nr. I, Filosofia, are ca scop formarea unei viziuni integre a evoluției gândirii filosofice pe parcursul istoriei omenirii; audienții cursului vor examina momente importante din istoria filosofiei și anume din perioada antică, evul mediu, renaștere, epoca modernă și cea contemporană, de asemenea vor valorifica importanța filosofiei românești; studenții se vor familiariza cu informații privind domeniile reflecției filosofice ca ontologia, gnoseologia, epistemologia, axiologia, praxiologia, metodologia; vor evidenția principalele probleme ale omului în filosofie, precum și momente importante privind cultura, civilizația și comunicarea.

Cursul universitar Filosofia este destinat tuturor studenților USARB.

Prealabile/precondițiile

- să posede cunoștințe, să fie familiarizați cu noțiuni fundamentale din istoria universală, românilor, geografie, fizică.
- să posede cunoștințe privind nivelul progresului tehnico-științific.

- să dețină competențe/capacități privind studierea surselor bibliografice; organizarea informației în prezentări Power Point; capacitatea de analiză, comparare, deducție, sinteza informației.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului

Scopul disciplinei este de a contribui la formarea specialiștilor în diferite domenii profesionale:

- să analizeze critic informația,
- să facă pronosticul privind cunoașterea umană;
- să abordeze sistemic cunoașterea științifică.

Competențe profesionale:

CP1. Operarea cu noțiunile, conceptele, teoriile și metodele de bază în activitatea profesională.

CP6. Utilizarea tehnologiilor moderne, diverselor forme și metode de control a evaluării activității profesionale și formularea propunerilor de eficientizare a acesteia.

Competențe transversale:

CT1. Executarea riguroasă, eficientă, responsabilă și în termen, a sarcinilor profesionale, în spirit de inițiativă și în concordanță cu principiile etice și deontologia profesională.

CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup, deprinderea și exercitarea rolurilor specifice în munca de echipă, prin dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală și prin asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor.

CT3. Autoevaluarea nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională, în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Finalitățile cursului

La finalizarea studierii disciplinei studentul va fi capabil:

- să determine cauzele principale ale apariției și dezvoltării gândirii filosofice și să analizeze premisele social-economice și intelectuale ale dezvoltării filosofiei contemporane;
- să compare concepțiile filosofiei germane, engleze, franceze, românești din diferite etape ale dezvoltării;
- să identifice locul și rolul domeniilor reflecției filosofice;
- să explice teoriile contemporane despre autodezvoltarea și autoorganizarea lumii

Tematica și reparizarea orientativă a orelor la prelegeri

nr. /o	Tema prelegerii	subcompetențe	nr. de ore	
			zi	f/r
1	Filosofia - concepție despre lume și modalitatea de gândire	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice obiectul de studiu și 	2	1

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obiectul de studiu al filosofiei. ▪ Corelația dintre filosofie și alte sisteme conceptuale. ▪ Domeniile ale reflecției filosofice. ▪ Metodele filosofice fundamentale. ▪ Funcțiile filosofiei 	<p>factorii ce determină evoluția acestuia.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să determine asemănările și deosebirile dintre filozofie și știință, artă, religie, mit, istorie. ▪ Să identifice și să caracterizeze domeniile reflecției filosofice, metodele filosofice și funcțiile filosofiei. 		
2	<p>Etapele istorice de dezvoltare ale filosofiei</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Caracteristica generală a filosofiei antice grecești. ▪ Caracteristica generală a filosofiei medievale și renascentiste ▪ Caracteristica generală a filosofiei moderne ▪ Caracteristica generală a filosofiei occidentale contemporane 	<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ să evidențieze trăsăturile caracteristice ale filosofiei antice; ▪ să identifice și să caracterizeze etapele filosofiei medievale ; ▪ Să determine principalele direcții filosofice moderne; ▪ Să analizeze paradoxurile dezvoltării filosofiei în etapa contemporană. 	1	1
3	<p>Apariția și dezvoltarea gândirii filosofice românești</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Premizele apariției filosofiei românești . ▪ Filosofia lui Dimitrie Cantemir. ▪ Gândirea filosofică românească sec. XIX-XX. 	<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice și să analizeze caracteristicile ale filosofiei românești; ▪ să caracterizeze etapele de dezvoltare ale filosofiei românești; ▪ să caracterizeze școlile și curentele ale filosofiei românești. 	1	1
4	<p>Ontologia</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obiectul și problematica ontologiei. ▪ Problema existenței. Ontologia umanului. ▪ Conștiința. ▪ Moduri de existență: mișcare, spațiu, timp. 	<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să stabilească locul și rolul ontologiei în sistemele filozofice; ▪ Să analizeze conceptele fundamentale ale ontologiei; ▪ Să identifice și să caracterizeze tipurile ale timpului și spațiului. 	2	2
5	<p>Gnoseologia și epistemologia.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obiectul și problematica gnoseologiei și epistemologiei. 	<p><i>Studentul va fi capabil:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice orientări în problema cunoașterii; ▪ Să analizeze formele și nivelurile 	2	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Forme și niveluri ale cunoașterii: cunoaștere perceptivă și rațională; cunoaștere empirică și teoretică; cunoașterea comună și științifică. ▪ Adevărul – problemă centrală a teoriei cunoașterii. ▪ Teoria cunoașterii științifică și principalele forme ale acestea 	<p>cunoașterii;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să caracterizeze tipurile de adevăr; ▪ Să caracterizeze principalele metode ale cunoașterii științifice contemporane. 		
6	Axiologia și Praxiologia <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obiectul și problematica axiologiei. ▪ Tipologia și clasificarea valorilor. ▪ Filozofia acțiunii. 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice obiectul de studiu al axiologiei; ▪ Să analizeze tipurile valorilor; ▪ Să stabilească propriul sistem de valori; ▪ Să analizeze filozofia acțiunii 	2	1
7	Antropologia filosofică <ul style="list-style-type: none"> ▪ Problema omului în filosofie. ▪ Problema libertății umane și tratarea ei în gândirea filosofică. ▪ Problema sensului vieții umane. ▪ Fericirea ca sens al vieții umane. 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să identifice principalele probleme filosofice ale omului; ▪ Să argumenteze importanța cercetării omului din perspectiva filosofică; ▪ Să caracterizeze formele libertății umane; ▪ Să analizeze sensului vieții umane. 	2	
8	Filosofia culturii. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Noțiunea de cultură. ▪ Abordări științifice contemporane ale culturii. ▪ Cultura și societatea. ▪ Cultura și civilizația. ▪ Funcțiile culturii. 	<i>Studentul va fi capabil:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Să definească noțiunea de cultură; ▪ Să identifice și să caracterizeze teoriile principale ale culturii; ▪ Să stabilească interferența dintre cultură și societate; ▪ Să analizeze structura culturii; ▪ Să identifice funcțiile culturii. 	2	
Total ore			14	6

Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar

№	Tema seminarului	№ de ore	
		zi	F/r
1	Obiectul de studiu și problematica filosofiei	2	2
2	Școlile filosofiei antice grecești	2	
3	Apologetica, patristica, scolastica	2	
4	Filosofia occidentală contemporană: probleme și controverse	2	

5	Tipologia valorilor. Judecata de valoare	2	2
6	Evaluare periodică: tema 1-3 de la Prelegeri	2	2
7	Moștenirea culturală. Societate interculturală	2	
8	Filosofia moralei	2	
Total ore modul I		16	6

Strategii didactice utilizate

Strategii de predare – învățare	Strategii de evaluare
prelegerea, explicația, conversația, dezbateră, problematizarea, lucrul în echipă.	teste de evaluare periodică, curentă și finală, prezentarea referatelor, prezentarea PPT.

Activități de lucru individual

Tema	Activitatea	Nr. de ore																								
		f.z	f.r																							
Filosofia - concepție despre lume și modalitatea de gândire	Elaborarea a unei sinteze privind premisele apariției filozofiei(0,5 pag A4);* Identificarea și comentarea funcțiilor filozofiei; Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	2	4																							
Etapele istorice de dezvoltare ale filozofiei	Analiza literaturii de specialitate și elaborarea unui comentariu privind interdependența școlilor filozofice din Grecia Antică; Elaborarea unui eseu la tema „Socrate, Platon și Aristotel- piloni ai filozofiei antice”(1pag. A4) * Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	5	8																							
Apariția și dezvoltarea gândirii filozofice românești	Analiza caracteristicilor filozofiei românești completând următorul tabel:* <table border="1" data-bbox="391 1440 1333 1610"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Trăsăturile caracteristice ale filozofiei lui</th> <th colspan="3">Filozofia pașoptiștilor</th> <th colspan="4">Filozofia măiorescienilor</th> </tr> <tr> <th>Ion Eliade Rădulescu</th> <th>Nicolae Bălcescu</th> <th>Mihail Kogălniceanu</th> <th>P. P. Negulescu</th> <th>C. Rădulesu-Motru</th> <th>Ion Petrovici</th> <th>Mircea Florian</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	Trăsăturile caracteristice ale filozofiei lui	Filozofia pașoptiștilor			Filozofia măiorescienilor				Ion Eliade Rădulescu	Nicolae Bălcescu	Mihail Kogălniceanu	P. P. Negulescu	C. Rădulesu-Motru	Ion Petrovici	Mircea Florian									5	8
Trăsăturile caracteristice ale filozofiei lui	Filozofia pașoptiștilor			Filozofia măiorescienilor																						
	Ion Eliade Rădulescu	Nicolae Bălcescu	Mihail Kogălniceanu	P. P. Negulescu	C. Rădulesu-Motru	Ion Petrovici	Mircea Florian																			
Ontologia	Analiza problemei existenței. Elaborarea unui referat la tema „Ontologia umanului-acceptiuni și concepții contemporane” (7-10 pag. A4);* Identificarea deosebirilor dintre tipurile și formele ale mișcării. Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	6	10																							
Gnoseologia și epistemologia	Analiza și formularea într-un eseu a tipurilor de adevăr și influența acestuia în viața umană (1 pag A4).* Elaborarea unui tabel privind caracteristica metodelor cunoașterii științifice (forma și structura tabelului este la discreția studentului). Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	4	6																							

Filosofia omului	Realizarea unei sinteze privind principalele probleme filosofice ale omului. Descrierea formelor libertății umane (0,5 pag. A4);* Organizarea dezbaterilor privind necesitatea identificării de către fiecare individ a sensului vieții sale. Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	4	6
Filosofia culturii	Elaborarea unei sinteze privind abordări științifice contemporane ale culturii (!pag. A4);* Identificarea și comentarea funcțiilor culturii. Identificarea și definirea noțiunilor-cheie.	4	6
Total ore		30 ore	48 ore

NOTĂ: Studenții vor prezenta sarcinile marcate cu „*” sistematizate în portofoliu până la ultimul seminar, inclusiv.

Strategii de evaluare și apreciere:

Stabilirea notei finale (%)	*Notă: pentru a fi admis la examenul de finalizare a cursului nota pentru fiecare componentă, prezentată la pct.1, 2, 3, trebuie să fie cel puțin 5	ZI	FR
	1. nota pentru evaluare periodică	60%	50%
	2. media notelor obținute la evaluările curente		
	3. nota / media notelor pentru lucru individual	40%	50%
4. nota obținută la examenul de finalizare a cursului			
Ponderea în notare, exprimată în %		Total = 100%	

Evaluarea semestrială se va desfășura la finalizarea unităților de curs sub forma unui examen, realizat *scris*.

Chestionar

1. Obiectul de studiu al filosofiei.
2. Corelația dintre filosofie și alte forme de cultură.
3. Domeniile principale ale reflecției filosofice.
4. Metodele filosofice fundamentale.
5. Funcțiile filosofiei
6. Caracteristica generală a filosofiei antice grecești..
7. Etapele de dezvoltare și problematica principală a filosofiei medievale.
8. Caracteristica generală a filosofiei Renașterii: filosofia naturii, umanismul, conceptele social-politice
9. Principalele direcții filosofice moderne.
10. Caracteristica generală a filosofiei occidentale contemporane.
11. Locul și rolul ontologiei în sistemele filosofice.
12. Problema existenței. Ontologia umanului.
13. Conștiința.
14. Noțiunea de mișcare. Tipurile și formele ale mișcării.
15. Spațiul și timpul- obiect de cercetare filosofică.
16. Gnoseologia și epistemologia.
17. Termenii fundamentali ai cunoașterii și relația dintre ei.
18. Forme și niveluri ale cunoașterii.
19. Adevărul – problemă centrală a teoriei cunoașterii.
20. Teoria științifică și principalele metode ale cunoașterii științifice contemporane.
21. Problema omului în filosofie.
22. Problema libertății umane și tratarea ei în gândirea filosofică.
23. Problema sensului vieții umane.
24. Fericirea ca sens al vieții umane.
25. Principalele concepții filosofice despre morală.
26. Structura moralei.*
27. Caracterul istoric al valorilor morale.
28. Noțiunea de cultură.
29. Teoriile principale despre esența culturii.
30. Abordări științifice contemporane ale culturii.
31. Cultura și societatea.
32. Cultura și civilizația.
33. Structura culturii: forme, niveluri, straturi.
34. Funcțiile culturii.
35. Obiectul și problematica axiologiei.
36. Tipologia și clasificarea valorilor. Obiectivitatea și subiectivitatea valorilor.
37. Valori generale umane.
38. Filosofia acțiunii.

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Probă de evaluare finală (model)

„Aprob” șef
Catedra de Științe socioumane și asistență socială

Probă de evaluare la filosofie

Nr. grupei ..... Student.....

Varianta I

1. Definiți noțiunea *Filosofie* în viziunea filosofilor antici 4p:
2. Determinați și caracterizați obiectul de studiu al ontologiei 6p:
3. Alegeți varianta corectă pentru următoarea definiție 2p: *Metoda utilizată de Socrate în cadrul discuțiilor filosofice purtate cu interlocutorii săi în vederea descoperirii adevărului este numită.*
  - a. Metoda dialectică
  - b. Metoda metafizică
  - c. Metoda maieutică
  - d. Metoda îndoielii carteziene
4. Analizați conceptul libertății umane 4p.
5. Determinați poziția gânditorului, arătați meritele, neajunsurile și semnificația afirmației, formulându-le într-un eseu 6p:

„ Omul este cel mai mare dușman al omului” – D. Hume

Barem de notare:

Punctaj acumulat	1	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12-14	15-17	18-20	21-22
Nota	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Resurse informaționale ale cursului

1. Baci M. *Introducere în filosofie*. Iași, 1998;
2. Berlin I., Patru eseuri despre libertate, Humanitas, București, 1996
3. Botiș Ch. *Inițiere în filosofie*. Iași, 1996;
4. Bagdasar N., Bogdan V., Warly C. Antologie filosofică: Filosofi străini. – Chișinău, 1998;
5. Boboc A., Mihai N. *Filosofia contemporană. Principalele orientări și stiluri de gândire*. – Chișinău, 1993;
6. Capcea V. *Filosofie. Manual pentru școala superioară*. Chișinău. 2011.
7. Dergaciov L., Rumleanski P., Roșca L. *Filosofia*.– Chișinău, 2002;
8. Humă I. *Introducere în filosofie*. – Iași, 1992;
9. Puha E. *Filosofie: concepte, domenii, probleme*. – Iași, 1996;